

ИСПИТ ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 2

11. јул 2021.

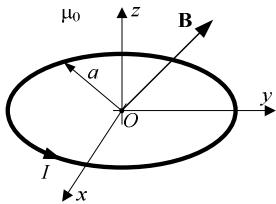
Напомене: Испит траје 180 минута. Није дозвољено напуштање сале 60 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба само овога папира и вежбанке, који се морају заједно предати. Вежбанку ставити у овај папир. Питања радити искључиво на овој папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, учртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Питања и задаци ће бити прегледани само уколико се налазе на одговарајућим местима. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена. Употреба калкулатора није дозвољена.

Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

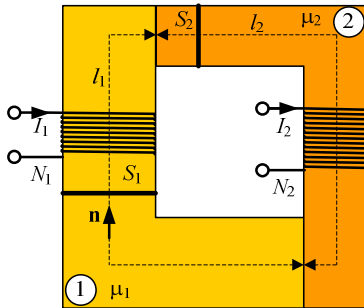
ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)											УКУПНО ПОЕНА		
Група са предавања		Индекс година/број		Презиме и име									
П1	П2	П3	/										
ПИТАЊА						ЗАДАЦИ					ОЦЕНА		
1	2	3	4	5	6	7	8	Укупно	1	2			3

ПИТАЊА

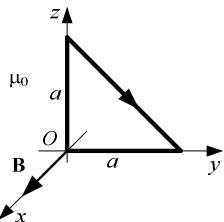
1. Круга кружна жичана контура, полупречника $a = 1 \text{ cm}$, са сталном струјом јачине $I = 2/\pi \text{ A}$, постављена је у Oxy равни Декартовог координатног система, као на слици. Контура се налази у хомогеном страном магнетском пољу индукције $\mathbf{B} = B(\mathbf{i}_y + \mathbf{i}_z)$, где је $B = 0,6 \text{ T}$ и може да се okreће око x -осе. Израчунати **вектор** момента магнетских сила на контуру.

2. Језгро магнетског кола, приказаног на слици, направљено је од два различита феромагнетска материјала. Димензије језгра су $l_1 = l_2 = 90 \text{ mm}$, а површине попречних пресека су $S_1 = 400 \text{ mm}^2$ и $S_2 = 200 \text{ mm}^2$. Феромагнетски материјали се могу сматрати линеарним, пермеабилности $\mu_1 = 1 \text{ mH/m}$ и $\mu_2 = 0,5 \text{ mH/m}$. Намотаји имају $N_1 = 300$, односно $N_2 = 1500$ завојака, а јачине сталних струја у њима су $I_1 = 10 \text{ mA}$, односно $I_2 = 5 \text{ mA}$. Израчунати вектор јачине магнетског поља у првом материјалу у односу на јединични вектор $\mathbf{n}$. Занемарити расипање.

3. Жичана контура облика једнакокраког правоуглог троугла, дужине катете a , постављена је у Oyz равни Декартовог координатног система, као на слици. Контура се налази у хомогеном простопериодичном магнетском пољу индукције $\mathbf{B}(t) = B_m \sin \omega t \mathbf{i}_x$. Одредити израз за индуковану емс у контури у односу на референтни смер са слике. Занемарити појаву самоиндукције.

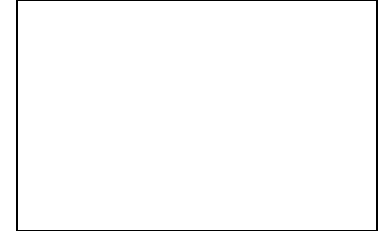
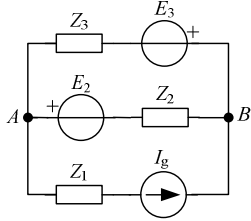

4. Одредити израз за однос унутрашње подужне индуктивности и спољашње подужне индуктивности танког симетричног ваздушног двожишног вода полупречника проводника a и растојања између оса проводника d ($d \gg a$).

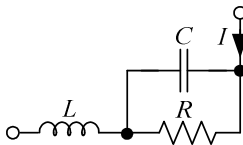
5. Изрази за струју према истом референтном смеру и различитим почетним тренуцима су $i(t_1) = I_m \cos(\omega t_1 + \psi_1)$, односно $i(t_2) = I_m \cos(\omega t_2 + \psi_2)$, где је $\omega = 50\pi \text{ s}^{-1}$, $I_m = 7 \text{ mA}$, $\psi_1 = \pi/4$ и $\psi_2 = -\pi/3$, за време мерено у односу на први почетни тренутак (t_1), односно за време мерено у односу на други почетни тренутак (t_2). Израчунати најмању могућу временску разлику између почетних тренутака, $\Delta t = t_2 - t_1$, ($\Delta t \geq 0$), за посматрану струју.

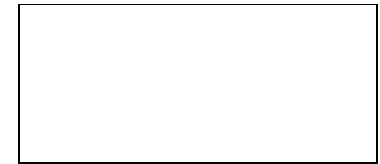
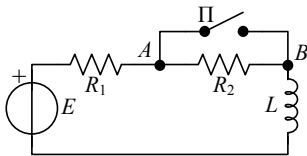
6. У колу простопериодичне струје приказаном на слици познато је $\underline{I}_g = -100(3 + j2) \text{ mA}$, $\underline{E}_2 = -j3 \text{ V}$, $\underline{E}_3 = j14 \text{ V}$, $\underline{Z}_1 = 50(1 + j) \Omega$, $\underline{Z}_3 = 10(3 + j) \Omega$ и $\underline{U}_{AB} = 2(2 - j3) \text{ V}$. Израчунати комплексну снагу пријемника импедансе $\underline{Z}_2$.

7. У мрежи приказаној на слици је $R = 500 \Omega$, $L = 200 \mu\text{H}$, $\omega = 10^6 \text{ s}^{-1}$ и $I \neq 0$. Израчунати капацитивност C тако да реактивна снага мреже буде једнака нули.

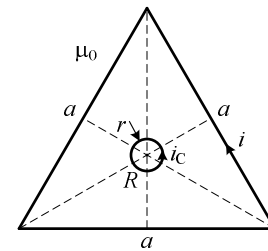
8. У колу на слици електромоторна сила генератора је константна, E , отпорности отпорника су $R_1 = R_2 = R$, а индуктивност калема је L . Прекидач П је затворен и у колу је успостављено стационарно стање. Прекидач П се отвори у тренутку $t = 0$. Одредити израз за напон $u_{AB}(t)$ за $t > 0$.

ЗАДАЦИ

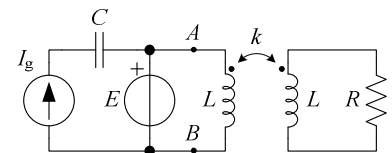
1. (Задатак се ради полазећи од **прве** стране вежбанке.)

Контура облика једнакостраничног троугла дужине странице a и кружна контура полупречника r ($r \ll a$) и отпорности R леже у равни цртежа, као што је приказано на слици. Средина је вакуум, тежиште троугаоне контуре и центар кружне контуре се поклапају, а индуктивност кружне контуре се може занемарити. У троугаоној контури постоји простопериодична струја $i(t) = I_m \cos \omega t$. Одредити изразе за (а) вектор магнетске индукције у центру кружне контуре, (б) магнетски флуks кроз кружну контуру, (в) индуковану емс у кружној контури и (г) струју индуковану у кружној контури, i_C .

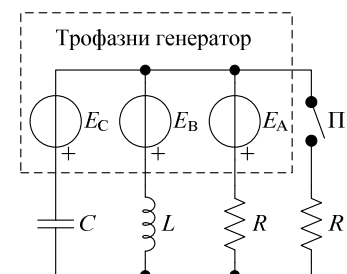
2. (Задатак се ради полазећи од **средине** вежбанке.)

У колу простопериодичне струје, приказаном на слици, познато је $\underline{E} = 100(1 + j) \text{ V}$, $\underline{I}_g = (1 - j) \text{ A}$, $R = 100 \Omega$, $L = 1 \text{ mH}$, $\omega = 10^5 \text{ s}^{-1}$ и спрега је савршена. Израчунати (а) еквивалентну комплексну импедансу дела кола десно од тачака А и В, и (б) капацитивност C тако да укупна комплексна снага свих генератора у колу буде чисто активна.

3. (Задатак се ради полазећи од **последње** стране вежбанке.)

У колу на слици електромоторне силе трофазног генератора чине симетричан директан трофазни систем, а сви пасивни елементи су истих импеданси. Прекидач П је отворен, а средња снага трофазног генератора је $P^{(0)} = 6 \text{ kW}$. Израчунати средњу снагу трофазног генератора када је прекидач П затворен.

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА ИСПИТА ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 2 ОДРЖАНОГ 11. ЈУЛА 2021. ГОДИНЕ

У заградама су бројеви поена за тачан одговор, односно тачно решење.

ПИТАЊА

1. $\mathbf{M} = M \mathbf{i}_x$ (1), где је $M = -1,2 \cdot 10^{-4} \text{ Nm}$ (4). Видети пример са слике 3.22 уџбеника.
2. $\mathbf{H}_1 = H_1 \mathbf{n}$, где је $H_1 = -10 \text{ A/m}$ (5). Видети задатак 106 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 3. део.
3. $e_{\text{ind}}(t) = \frac{B_m a^2 \omega}{2} \cos \omega t$ (5). Видети задатак 125 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 3. део.
4. $\frac{L'_i}{L'_e} = \frac{1}{4 \ln \frac{d}{a}}$ (5). Видети и пример са слике 3.117 уџбеника.
5. $\Delta t = \frac{7}{600} \text{ s}$ (5). Видети задатак 4 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 4. део.
6. $\underline{S}_2 = 100(4 - j3) \text{ mVA}$ (5).
7. Постоје два решења $C_1 = 1 \text{ nF}$ (3) и $C_2 = 4 \text{ nF}$ (2).
8. $u_{AB}(t) = \frac{E}{2} \left(1 + e^{-\frac{2Rt}{L}} \right), t > 0$ (5). Видети задатак 455 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 4. део.

ЗАДАЦИ

1. (а) Алгебарски интензитет вектора магнетске индукције у центру кружне контуре, у односу на референтни смер ка посматрачу, је $B = \frac{9\mu_0 I_m}{2\pi a} \cos \omega t$ (10). (б) Флукс кроз кружну контуру, за оријентацију контуре која се поклапа са референтним смером струје i_C , је $\Phi = Br^2\pi = \frac{9\mu_0 r^2 I_m}{2a} \cos \omega t$ (3), (в) индукована емс, у односу на исти референтни смер, је $e_{\text{ind}} = -\frac{d\Phi}{dt} = \frac{9\mu_0 r^2 \omega I_m}{2a} \sin \omega t$ (4) и (г) тражена струја је $i_C = \frac{e_{\text{ind}}}{R} = \frac{9\mu_0 r^2 \omega I_m}{2aR} \sin \omega t$ (3).
2. (а) $\underline{Z}_{AB} = 50(1 + j) \Omega$ (10) и (б) $C = 100 \text{ nF}$ (10).
3. Средња снага трофазног генератора када је прекидач П затворен је $P^{(z)} = 4 \text{ kW}$ (20).

- РЕЗУЛТАТИ ИСПИТА БИЋЕ ОБЈАВЉЕНИ ДО 14. ЈУЛА У 17 ЧАСОВА.
- ПРИМЕДБЕ НА ДОБИЈЕНЕ ОЦЕНЕ СТУДЕНТИ МОГУ ДА УПУТЕ МЕЈЛОМ НА АДРЕСУ olcan@etf.rs, ПРЕМА УПУТСТВУ ОБЈАВЉЕНОМ НА ЛИНКУ <http://oet.etf.rs/OET.pdf> (СТРАНЕ 15–17) НАЈКАСНИЈЕ ДО 15. ЈУЛА У 17 ЧАСОВА.

Са предмета Основи електротехнике